

עלון בני דוד – פרשת נח להתבונן על התהליך

מאה ועשרים שנה. לפי חז"ל, זה הזמן שלקח לנח לבנות את התיבה. כל זאת כדי שבני העולם יבינו מה עומד לקרות, אולי יחזרו בתשובה וימנעו את רוע הגזירה. מאה ועשרים שנה. גם בימיהם, כשאנשים חיו במשך מאות שנים – זה הרבה זמן. וזה הלך ונבנה, יום אחרי יום, שבוע אחרי שבוע, חודש אחרי חודש, שנה אחרי שנה. נולדת עם התיבה, גדלת עם התיבה, בכל יום יכולת לראות אותה קצת יותר גדולה ומפותחת, אבל אנשים לא הרגישו שום הבדל בחייהם האישיים, אז הם המשיכו בשלהם, עד שנעשה מאוחר מדי. בתקופה ההיא, האנושות הייתה שטופה בתאוות ובזימה בממדים שכנראה שאיננו יכולים אפילו לדמיין. מי שהוא עבד לתאוותיו אינו מסוגל להבין מהו תהליך. הכול אצלו הולך אחר הכאן והעכשיו, אחר האינסטינקט ואחר האימפולס.

לא כן דרכו של מקום, הוא עובד בעיקר בתהליכים ארוכי טווח. כך היה בדור המבול, וכך היה גם בתקופת החורבן. בבית ראשון נביאינו הזהירו מפני החורבן באופן המוחשי ביותר במשך עשרות רבות של שנים לפני ההתרחשות, אבל העם לא רצה לשמוע.

גם בבית שני ההידרדרות הייתה ברורה. חז"ל מזכירים דברים שליליים רבים שהחלו כבר ארבעים שנה לפני החורבן. "ארבעים שנה קודם שנחרב הבית לא היה לשון של זהירות מלבין, אלא מאדים" (ראש השנה לא ב), "ארבעים שנה קודם חורבן הבית לא היה גורל עולה בימין" (יומא לט ב), "ארבעים שנה קודם חורבן הבית גלתה סנהדרי וישבה לה בחנות" (סנהדרין מא א). אנשים רגישים הבינו מה קורה. לכן רבי צדוק התחיל להתענות ארבעים שנה לפני החורבן. אולם הציבור הרחב המשיך לעסוק בחיי היומיום שלו, ולא הבין שהוא כבר נמצא בעיצומו של תהליך שסופו חורבן. משל למה הדבר דומה? לאדם שהושלך מן הקומה ה-100 של גורד שחקים. כשהגיע לקומה ה-40, מישהו פתח את החלון ושאל אותו מה שלומו. תשובתו הייתה "בינתיים הכול בסדר!" ישעיהו כבר גער בעם ישראל – "יען כי מאס העם הזה את מי השילוח ההולכים לאט", נגררנו אחרי מה שראינו מול עינינו, ולא הרמנו את מבטנו אל עבר האופק הרחוק יותר.

גם היום חוסר היכולת להתרומם מעל לחוויה המיידית מסבה נזקים רבים. במשרדי ממשלה, למשל, מורגש העדר תכנון ארוך טווח. לעתים פוליטיקאים מעדיפים לאמץ תכנית פחות טובה, אך כזו שיהיה ניתן "לגזור עליה קופון" בקדנציה שלהם, מאשר להשקיע בתהליך עומק שיניב פירות רק בימיו של שר עתידי. במערכת החינוך לפעמים עושים הכול כדי לשפר את הציון בתחום מסוים, גם בעזרת מניפולציות כאלה ואחרות, במקום להעמיק את החשיבה ולתת לילדים את הכלים הדרושים כדי להצליח באמת. בדור שמבקש סיפוקים מידיים מוסד המשפחה, שבונה את האושר של האדם לטווח הרחוק, נפגע קשות, ומשפחות מתפרקות לחינם, עם כל האומללות הכרוכה בכך.

כשם שהמבול והחורבנות לא הופיעו כך סתם, ברגע אחד, כן הוא בתהליכי גאולה. גאולת ישראל הולכת ונבנית, רבה והולכת. בימים שבהם אנו מתמודדים עם גל טרור קשה ואכזרי, חשוב – לצד הצורך בנקיטת אמצעים מידיים להתמודדות עם התופעה – להרים את הראש מעל לפני המים. ב-1882 היו 24,000 יהודים בכל ארץ ישראל. ב-1914 היינו 50,000. עם קום המדינה כ-650,000, ב-1980 3,283,000 והיום אנחנו 6,219,000, כן ירבו. בתקופה זו חלו תמורות עצומות בהכרה היהודית והלאומית של יהודי ישראל. ממצב בו הייתה תחושה, כדברי הרב חיים דרוקמן שליט"א, שבני גילו הם "דור אחרון למניחי תפילין, למצב שבו כל אחד מחפש קשר כזה או אחר לתורה. ממצב שבו רוב היישוב היהודי היה בעל תפיסות סוציאליסטיות ואף קומוניסטיות, עם המשמעות הרוחנית הנלווית לכך, למצב שבו הכרה לאומית בריאה מתפשטת באומה. אויבינו רואים ועיניהם כלות, וכל שנשאר להם לעשות הוא לתקוף יהודים עוברי אורח בברבריות ובפראות, עד לחיסולם המהיר בידי שוטרים ואזרחים אמיצים.

גם הפתרונות שאנו מציעים למצב צריכים לכלול את ממד העומק, את הממד התהליכי. ככול שנרבה להשקיע בחינוך הדור הצעיר, ככול שנגדל בנים ובנות ברוח התורה, מתוך תפיסה לאומית בריאה, כך נפחית מעוצמתם של חבלי הגאולה ומכאוביה. את התועלת שבעמלנו

החינוכי לא ניתן לראות ביום אחד, אבל בראייה אסטרטגית, זה הדבר החשוב והמועיל ביותר.
חזק ונתחזק!